
Analiza locurilor de muncă vacante în trimestrul IV al anului 2021

Cristian Marius RĂDUȚ PhD Student (radutmc@gmail.com)

Bucharest University of Economic Studies

Iulian RADU PhD Student (julian@linux.com)

Bucharest University of Economic Studies

Abstract

Locurile vacante sunt cele care se creează prin unele decizii ale factorilor manageriali la nivelul societăților comerciale, dar și datorită unor măsuri care au fost impuse prin trecerea prin criză, cea sanitară și cea economico-financiară.

Rata locurilor de muncă vacante a fost în creștere în contextul în care multe societăți comerciale și-au închis activitatea, altele au trecut în șomaj tehnic și de aici în șomaj și de aici, când s-a reluat activitatea prin reducerea unor restricții, s-au creat locuri de muncă.

Paradoxal este faptul că aceste locuri vacante, care trebuiau ocupate prin târgurile ce se organizează în mod periodic, nu au fost ocupate datorită necorelării ofertei de forță de muncă cu necesarul locurilor de muncă disponibilizate și care pot fi ocupate.

În această situație a crescut numărul persoanelor din alte țări din Asia (Thailanda, Sri Lanka etc.) care vin și lucrează mai ales în domeniul serviciilor și al construcțiilor.

Obiectivul acestui articol a fost din capul locului să stabilească caracterul duplicitar pe care îl reprezintă creșterea numărului locurilor de muncă comparativ cu ocuparea acestora de către cei care nu au locuri de muncă în economia națională și, paradoxal, cu nevoia de a aduce salariați pentru unele domenii (construcții, servicii) din exterior, aceasta reflectând o lipsă de forță de muncă.

În parcurgerea și utilizarea datelor furnizate de Institutul Național de Statistică am utilizat indicatorii de care am dispus, am trecut la prezentarea grafică a acestora pentru a se reliefa în mod substanțial modul în care au evoluat aceste locuri de muncă și, mai ales, modul în care nu au fost ocupate aceste locuri de muncă.

Cuvinte cheie: locuri de muncă, grad de ocupare, șomaj, metode, modele, indicatori.

Clasificare JEL: C10, E20.

Introducere

În acest articol care se referă în mod limitativ la analiza situației din trimestrul IV 2021 am pornit de la faptul că în acest trimestru numărul locurilor de muncă vacante a scăzut cu 1,6 mii persoane față de trimestrul anterior.

Rata locurilor de muncă a fost de 0,92% , în scădere cu 0,03 puncte procentuale față de trimestrul anterior.

Comparativ cu același trimestru al anului 2020, rata locurilor de muncă vacante a crescut cu 0,19 puncte procentuale iar numărul locurilor de muncă vacante a crescut cu 10.000 de persoane în cifre absolute.

Am utilizat un studiu comparativ al trimestrului IV 2021 cu trimestrul similar din anul 2020, cu trimestrul anterior, așa încât să punem în evidență cât mai substanțial modul în care au evoluat locurile de muncă vacante, cum s-au ocupat și, mai ales, cum se impune să fie analizate într-o perioadă viitoare.

În acest articol am utilizat din plin reprezentările grafice care reliefează sugestiv modul în care numărul locurilor de muncă vacante au crescut iar în cadrul analizei efectuate am ținut seama de faptul că aceste locuri de muncă vacante nu sunt ocupate deoarece nu există nici o corelație între oferta de forță de muncă în rândul populației active și cerințele angajatorilor din punct de vedere al structurilor pregătirii, vechimii de ocupații, tipul specializării și multe altele.

Locurile de muncă vacante fiind în creștere apar a fi în contradicție cu faptul că este nevoie de forță de muncă, este adevărat, mai puțin calificată mai ales în domeniul serviciilor și construcțiilor.

Putem aprecia că România a devenit pentru unele state, mai ales din Asia, un fel de vis, așa cum statele din Uniunea Europeană, din vestul continentului, reprezintă un vis pentru cetățenii români care nu au loc de muncă în România și migrează din motive economice pentru a ocupa un loc de muncă în aceste țări.

Am analizat, rând pe rând, numărul locurilor de muncă vacante pe grupe de ocupații, pe grupe de vârstă, pe zone regionale din România și, mai ales, asupra ocupațiilor în rândul specialiștilor din domenii de activitate industria prelucrătoare unde, spre regretul României nu întâlnim persoane interesate de a ocupa aceste locuri de muncă.

Literature review

Anghelache, Anghel și Marinescu(2018) analizează care este evoluția ocupării forței de muncă și modul cum evoluează costul forței de muncă. Agrawala și Matsab (2013) prezintă dovezile că firmele aleg politici conservatoare pentru atenuare transferului angajaților în șomaj. Silva și Toledo (2009) au definit un model care analizează comportamentul ciclic al șomajului, legătura dintre cheltuielile de formare și ciclicitatea locurilor

de muncă. Iacob și Radu(2021) au analizat consecințele crizei pandemice și financiar-economice și capacitatea economiei naționale de a dezvolta noi locuri de muncă. Anghelache, Anghel și Iacob(2020) efectuează un studiu pe grupe de vârstă care urmărește să arate că persoanele afectate de criza sanitară și financiar-economică afectează extremele de vârstă dar cu precădere tinerii. Anghel, Anghelache, Avram, Burea și Marinescu (2018) au studiat populația neocupată și forța de muncă.

Precizări metodologice, date, rezultate și discuții

Datele utilizate sunt extrase dintr-un eșantion de 22500 unități economico-sociale, sistemul bugetar este cuprins exhaustiv cu excepția autorităților locale, care se culeg din 820 unități teritoriale. Pentru dimensionarea eșantionului s-a luat în considerare o limită a erorilor de $\pm 3\%$ și o probabilitate de 95%. Unitățile teritoriale sunt definite ca acele unități teritoriale care desfășoară activitate în altă locație decât sediul central. Datele referitoare la sectorul bugetar include 3,5% învățământ privat și 11% sănătate și asistență socială realizată în sectorul privat. Sistemul Național de Apărare Ordine Publică și Siguranță Națională nu este reprezentat în datele referitoare la sectorul bugetar. Prin sprijinul Ministerului Finanțelor Publice sunt grupate entitățile economice pe forma de finanțare.

Numărul locurilor de muncă vacante includ posturile nou create, neocupate sau care urmează să devină vacante și pentru care angajatorul a demarat procesul de identificare a doritorilor postului respectiv. De asemenea trebuie să fie cunoscută cu exactitate data la care angajatorul intenționează să realizeze ocuparea funcțiilor vacante, să nu fie blocate printr-un act normativ(vezi sistemul bugetar) și să nu fie destinate exclusiv promovării interne.

Posturile persoanelor aflate în concedii de maternitate, pentru creșterea copilului, medicale sau fără plată nu constituie posturi vacante decât în situația în care angajatorul intenționează să angajeze pe perioadă determinată.

Numărul posturilor ocupate se obține pe baza efectivului de salariați la finalul lunii a doua din fiecare trimestru.

Pandemia a determinat introducerea în mod excepțional a beneficiarilor de zile libere pentru supravegherea copiilor sau pe cei aflați în șomaj tehnic, chiar dacă la finalul lunii a doua din fiecare trimestru nu desfășurau activități de serviciu. Necesitatea excepției facute se fundamentează prin perioada determinată a suspendării raporturilor de muncă, prin faptul că aceștia au fost plătiți(chiar dacă printr-o intervenție a autorităților statului), prin interdicțiile de disponibilizare a acestor angajați și prin imposibilitatea vacantării posturilor respective, pentru că angajatorii nu au putut declara vacante posturile sau nu a avut posibilitatea inițierii demersurilor de recrutare.

Rata locurilor de muncă vacante se realizează ca raport între numărul locurilor de muncă vacante și suma locurilor de muncă vacante sau ocupate, înmulțit cu 100.

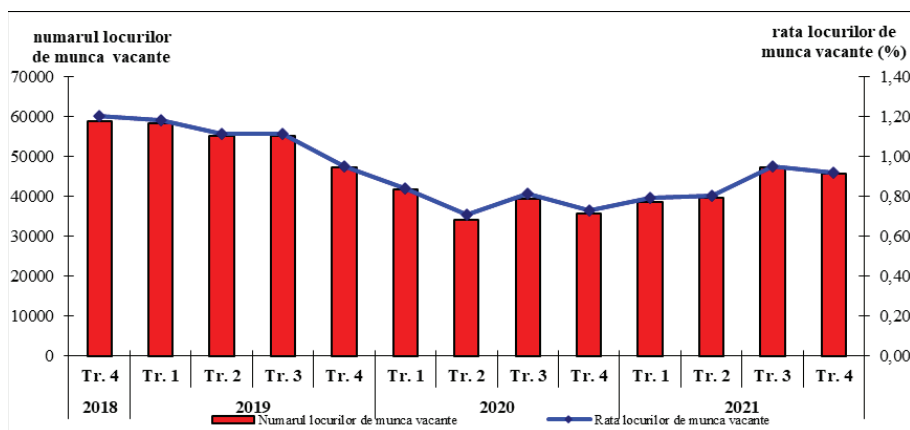
Clasificarea Activităților Economiei Naționale (CAEN Rev.2) este următoarea: agricultură, silvicultură și pescuit(A), industria extractivă(B), industria prelucrătoare(C), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat(D), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare(E), construcții(F), comerț cu ridicata și cu amănuntul, respectiv repararea autovehiculelor și motocicletelor(G), transport și depozitare(H), hoteluri și restaurante(I), informații și comunicații(J), intermediari financiare și asigurări(K), tranzacții imobiliare(L), activități profesionale, științifice și tehnice(M), activități de servicii administrative și activități de servicii suport(N), administrație publică și apărare, respectiv asigurări sociale din sistemul public(O), învățământ(P), sănătate și asistență socială(Q), activități de spectacole, culturale și recreative(R) și alte activități de servicii(S).

Clasificarea Ocupațiilor din România(COR 2008) cuprinde nouă grupe majore și anume: membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori(GM1), specialiști în diverse domenii de activitate(GM2), tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic(GM3), funcționari administrativi(GM4), lucrători în domeniul serviciilor(GM5), lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit(GM6), muncitori calificați și asimilați(GM7), operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente(GM8) și ocupații elementare(GM9).

Situația comunicată de Institutul Național de Statistică arată o scădere cu 1.600 a numărului locurilor de muncă vacante, în trimestrul IV 2021, față de trimestrul III 2021, fiind identificate 45.600 oferte de muncă. Rata locurilor de muncă vacante s-a redus cu 0,03 puncte procentuale, atingând 0,92% în trimestrul IV 2021, față de trimestrul III 2021. Dacă analizăm trimestrul IV 2021 și trimestrul IV 2020 observăm o creștere cu 0,19 puncte procentuale, respectiv o creștere 10.000 de locuri de muncă vacante.

Evoluția numărului locurilor de muncă vacante și a ratei locurilor de muncă vacante, în trimestrul IV 2018 – trimestrul IV 2021

Graficul nr. 1

Sursa: <https://insse.ro/>

Observăm că în prima parte a perioadei analizate avem un trend descendent al numărului locurilor de muncă vacante și a ratei locurilor de muncă vacante până în momentul declanșării pandemiei Covid-19, urmând ca după trimestrul II 2020 să observăm o ușoară modificare de trend.

Evoluția numărului locurilor de muncă vacante pe grupe majore de ocupații

Tabelul nr. 1

Grupe majore de ocupații (COR)	Numărul locurilor de muncă vacante		
	Trimestrul IV 2021	Perioade precedente	
		Trimestrul III 2021	Trimestrul IV 2020
Total economie	45647	47251	35589
GM1: Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori	1836	1897	1584
GM2: Specialiști în diverse domenii de activitate	13661	14020	9286
GM3: Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	4227	4178	3219
GM4: Funcționari administrativi	3710	3566	2970
GM5: Lucrători în domeniul serviciilor	6747	6785	5885
GM6: Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	98	109	68
GM7: Muncitori calificați și asimilați	4947	6264	4183
GM8: Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	4156	4040	3618
GM9: Ocupații elementare	6265	6392	4776

Sursa: <https://insse.ro/>

Din tabelul anterior observăm un necesar de peste 10.000 de specialiști în diverse domenii de activitate, grupa majoră de ocupații 2, în ultimele două trimestre din anul 2021. Necesarul de specialiști în diverse domenii de activitate, grupa majoră de ocupații 2, compartiv cu trimestrul IV 2020, a crescut în trimestrul IV 2021 cu 47,11% de la un an la altul.

În zona ocupațiilor elementare, grupa majoră de ocupații elementare observăm de asemenea o creștere semnificativă în momentul în care analizăm trimestrele IV din ultimii doi ani, însă în momentul în care ne uităm la trimestrul IV 2021 în raport cu trimestru III 2021, constatăm o ușoară reducere a numărului locurilor de muncă vacante.

La nivelul grupei majore de ocupații lucrători în domeniul serviciilor, constatăm o creștere cu 15% în trimestrul IV 2021, față de trimestrul IV 2020. Tot ca în cazul ocupațiilor elementare în trimestrul IV 2021 se constată o scădere față de trimestrul III 2021 cu 0,57%.

În zona funcționarilor administrativi observăm că numărul locurilor de muncă vacante a crescut în trimestrul IV 2021 față de trimestrul III 2021 cu 4% și a înregistrat o creștere față de trimestrul IV 2020 cu 24,9%. Per total economie se constată faptul că în trimestrul IV 2021 avem o scădere față de trimestrul III 2021 cu 3,4% a numărului locurilor de muncă vacante, dar față de trimestrul IV 2020 se înregistrează o creștere cu 28,3%.

Evoluția numărului locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale

Tabelul nr. 2

Activități economice (secțiune CAEN Rev.2)	Numărul locurilor de muncă vacante		
	Trimestrul IV 2021	Perioade precedente	
		Trimestrul III 2021	Trimestrul IV 2020
Total economie	45647	47251	35589
<i>A: Agricultură, silvicultură și pescuit</i>	531	575	487
<i>Total industrie</i>	12374	11945	8636
<i>B: Industria extractivă</i>	128	72	193
<i>C: Industria prelucrătoare</i>	10603	10242	7464
<i>D: Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat</i>	466	519	184
<i>E: Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare</i>	1177	1112	795
<i>F: Construcții</i>	1134	2274	1137
<i>G: Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor</i>	5174	5421	4167
<i>H: Transport și depozitare</i>	3653	3569	2938

<i>I: Hoteluri și restaurante</i>	740	1017	30
<i>J: Informații și comunicații</i>	3415	2115	1885
<i>K: Intermedieri financiare și asigurări</i>	715	694	346
<i>L: Tranzacții imobiliare</i>	44	28	58
<i>M: Activități profesionale, științifice și tehnice</i>	917	1086	887
<i>N: Activități de servicii administrative și activități de servicii suport</i>	2954	2560	2055
<i>O: Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public</i>	5492	5691	5122
<i>P: Învățământ</i>	1355	2753	917
<i>Q: Sănătate și asistență socială</i>	5820	6214	5303
<i>R: Activități de spectacole, culturale și recreative</i>	1157	1213	725
<i>S: Alte activități de servicii</i>	172	96	896

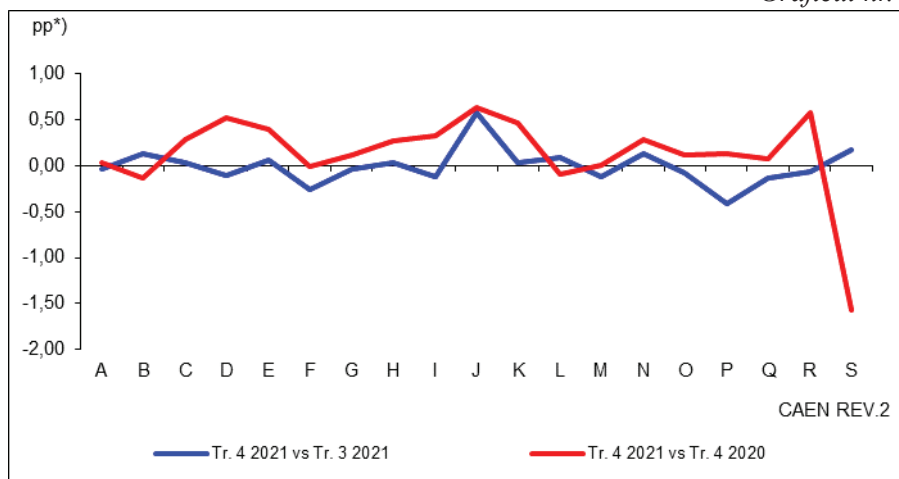
Sursa: <https://insse.ro/>

În momentul în care ne uităm la numărul locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale, observăm că industria prelucrătoare prezintă dorința de a angaja în domeniu un număr tot mai mare. Astfel în trimestrul IV 2021 avem o creștere față de trimestrul III 2021 a numărul locurilor de muncă vacante cu 1%. În momentul în care ne uităm la creșterea numărului locurilor de muncă vacante în trimestrul IV 2021 se constată o creștere cu 42% față de trimestrul IV 2020.

În sectorul construcțiilor observăm o reducere a numărului locurilor de muncă vacante în trimestrul IV 2021 cu 49,8% față de trimestrul III 2021, lucru ce poate fi pus pe seama apropierii sezonului rece. Dacă ne uităm și la comparația între trimestrul IV 2021 și trimestrul IV 2020, observăm că numărul locurilor de muncă vacante este în scădere cu doar 0,3%.

Diferențele ratelor locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale

Graficul nr. 2

Sursa: <https://insse.ro/>

Graficul anterior prezintă analiza ratelor locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale, cu albastru fiind reprezentată analiza între trimestrul IV 2021 și trimestru III 2021, iar cu roșu este reprezentată analiza între trimestrul IV 2021 și trimestrul IV 2020. Probabil ceea ce ne atrage imediat atenția este secțiunea alte activități de servicii, care în momentul în care uităm pe valorile nominale regăsim doar 76 de locuri vacante cu 724 mai puține decât în trimestrul IV 2020.

În continuare am urmărit construcția unei ecuații de regresie cu o variabilă dependentă și o variabilă independentă, am ales pentru aceasta rata trimestrială a locurilor de muncă vacante din industria prelucrătoare (notată cu W_i) și Produsul Intern Brut trimestrial notată cu Y_i . Am extras 28 de valori începând cu trimestrul I 2015.

Date statistice utilizate în determinarea ecuației de regresie, procente

Tabelul nr. 3

An/trimestru	Produsul Intern Brut(Y_i)	Rata trimestrială a locurilor de muncă vacante din industria prelucrătoare (W_i)
2015Q1	103,2	1,1
2015Q2	102,7	1,27
2015Q3	103,2	1,29
2015Q4	103,3	1,26
2016Q1	103,6	1,31
2016Q2	104,9	1,39
2016Q3	104,2	1,54
2016Q4	105,5	1,25
2017Q1	106,8	1,34
2017Q2	106,2	1,31
2017Q3	108	1,43
2017Q4	107	1,23
2018Q1	105,3	1,26
2018Q2	105,7	1,46
2018Q3	104,3	1,53
2018Q4	104	1,26
2019Q1	104,8	1,29
2019Q2	104	1,13
2019Q3	103,7	1,17
2019Q4	103,7	0,95
2020Q1	102,6	0,81
2020Q2	91,3	0,47
2020Q3	94,9	0,73
2020Q4	97,8	0,69
2021Q1	99,5	0,76
2021Q2	112,7	0,73
2021Q3	108	0,94
2021Q4	103,9	0,97

Sursa: <https://insse.ro/>

Am definit ecuația modelului unifactorial, conform relației:

$$Y_i = b_0 + b_1 \times W_i + \varepsilon_i$$

Datele au fost prelucrate cu ajutorul programului Eviews, care m-a ajutat să formez ecuația de regresie cu variabila dependentă Y_i și variabila independentă W_i .

Rezultate Eviews

Tabelul nr. 4

Dependent Variable: Y_i
Method: Least Squares
Sample: 2015Q1 2021Q4
Included observations: 28

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
b_0	95.07039	2.816584	33.75379	0.0000
W_i	7.619367	2.404882	3.168292	0.0039
R-squared	0.278541	Mean dependent var	103.7429	
Adjusted R-squared	0.250792	S.D. dependent var	4.057406	
S.E. of regression	3.511960	Akaike info criterion	5.418975	
Sum squared resid	320.6804	Schwarz criterion	5.514132	
Log likelihood	-73.86565	Hannan-Quinn criter.	5.448065	
F-statistic	10.03807	Durbin-Watson stat	1.139985	
Prob(F-statistic)	0.003897			

Sursa: *Prelucrare program Eviews*

Ecuția de regresie a modelului liniar simplu de regresia arată în felul următor:

$$Y_i = 95.07039 + 7.619367 \times W_i$$

Având în vedere valorile mici ale testelor R^2 , respectiv R^2 – ajustat, consider că introducerea altor variabile independente ar putea ridica nivelul de reprezentativitate peste pragul de 30%, care nu este atins în modelul construit. Ecuția ne sugerează o legătură între variabila dependentă Y_i și variabila independentă W_i , legătura este una pozitivă, ne sugerează că o creștere a locurilor de muncă disponibile în industria prelucrătoare s-ar transfera într-o creștere a valorii adăugate brute din industrie și implicit într-o creștere a Produsului Intern Brut. Testul F-statistic și Prob(F-statistic) ne indică faptul că modelul econometric ce utilizează variabila dependentă Produs Intern Brut și variabila factorială rata locurilor de muncă vacante din industria prelucrătoare este unul corect.

Concluzii

Acest articol, bazat pe studiul efectuat de autori, reprezintă o posibilitate de a înțelege modul în care evoluează ocuparea forței de muncă în România sau, mai bine zis, a ocupării populației active.

Cunoaștem că un număr de aproximativ 4 milioane de persoane din România lucrează în străinătate, fie sezonier, fie pe bază de contracte de mai lungă durată. Și aceasta deoarece piața muncii din România precum și economia României nu oferă locuri de muncă pentru aceste categorii de persoane.

Din acest punct de vedere, se desprinde concluzia că nu se realizează conversia profesională, nu se investește suficient pentru a se crea locuri de muncă și, mai ales, în afară de funcția de înregistrare a persoanelor devenite șomeri și a locurilor de muncă devenite vacante, agențiile pentru forța de muncă din teritoriu nu desfășoară și alte activități în sprijinul de a asigura reconversia profesională.

Acesta este elementul paradoxal, cu două trimiteri. Una ar fi aceea că avem locuri de muncă neocupate și avem populație în șomaj sau populație activă neocupată, care de câte ori se prezintă la târgurile de muncă sau alte activități de acest gen, nu pot ocupa locurile vacante datorită discrepanței care există între oferta locurilor de muncă și caracteristicile pe care le are personalul care se prezintă în dorința de a ocupa aceste locuri de muncă.

În al doilea rând, având locuri vacante în număr suficient de mare, constatăm că acestea nu se ocupă și de aceea se recurge la utilizarea de forță de muncă din alte țări specifice, mai ales din Asia.

O altă concluzie este aceea că în perioada următoare criza pandemică și economico-financiară va avea efecte tot mai mari asupra modului în care populația neocupată sau aflată în șomaj își poate găsi un loc de muncă adecvat, specific pregătirii sale.

Aceasta trebuie corelată și cu faptul că pregătirea în universități nu se face în strânsă corelare cu structura pieței muncii și de aceea întâlnim, încă de la absolvire, șomeri în rândul celor care au terminat studii medii sau studiile universitare.

Ultima concluzie este aceea că aceste locuri de muncă vacante trebuie să constituie o preocupare a agențiilor pentru forța de muncă, în sensul de a asigura reconversie profesională din rândul celor aflați în șomaj, specifică structurii locurilor de muncă devenite vacante.

Bibliografie

1. Agrawala, A. and Matsab, D. (2013). Labor unemployment risk and corporate financing decisions. *Journal of Financial Economics*, 108 (2), 449–470
2. Andrei, T.; Bourbonais, R. (2008) – „Econometrie”, Editura Economică, București
3. Anghel, M.G., Anghelache, C., Avram, D., Burea, D., Marinescu, I.A. (2018). Aspects on natural movement of population, labor force and vacancies in economy. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 11, 60-70
4. Anghelache, C., Anghel, M.G., Iacob, Ș.V. (2020). Analysis of the natural movement of the population under the spectrum of the health crisis. *Theoretical and Applied Economics*, XXVII (2020), 4(625), Winter, 177-186
5. Anghelache C., Isaic-Maniu AL., Mitruț C., Voineagu V. (2011) – „Sistemul conturilor naționale: sinteze și studii de caz”, Editura Economică, București
6. Anghelache, C. (coordonator), Isaic-Maniu, A., Mitrut, C., Voineagu, V., and Manole, A. (2007). *Analiză macroeconomică. Teorie și studii de caz*. București: Editura Economică
7. Iacob, S.V., Radu, I. (2021). Studiu privind forța de muncă – ocuparea și subocuparea în România în anul 2020. *Romanian Statistical Review, Supplement*, 5, 67-74
8. Silva, J. and Toledo, M. (2009). Labor turnover costs and the cyclical behavior of vacancies and unemployment. *Macroeconomic Dynamics*, 13, 76-96
9. www.insse.ro – official site of the National Institute of Statistics of Romania